UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Octuagesimaprima epilogando docet q[uod] ordina[n]d[us] in ep[iscopu]m d[ebet] esse sine crimine, nec clerici mulierib[us] cohabitare debe[n]t.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

non longo interuallo inter ſe diſtātes: vt leuiter poſſint conuenire ad epoꝝ ordinationem faciendā: q̄ ad minus cum tribus epis vel quatuor fieri debet.

a ¶ Longo. Dicūt quidam longo: vt.xx.miliariū.arg. ff.de verb.ſig.l.iij.melius hoc relinquit arbitrio boni viri.i.iudicis: arg.ff. de iur.delib.l.j. ex̄ de offi.iudi.deleg. de cauſis. Unde ſi multū diſtant ciuitates ille inter ſe, in locis intermedijs dꝫ poni epūs. cōuenienti ergo interuallo debent diſtingui habita conſideratione ſitus ⁊ qualitatꝭ regionis ipſius, et difficultatis viaruꝫ. ſic.xvj. q.j.⁊ temporis.

Eps⁹ ſunt diſtinguendi inter uallo cō uenienti.

b ¶ Tribus. ad minꝰ.ſ.di.lj.c.vlt. ſ.diſt.lxiiij.epm̄.

H Ec de ordinā dis. In hac diſtinctione incipit ſexta pars tractatus diſtinctionum: ⁊ protenditur vſq3 ad.xciij.diſtinc. Et diuiditur hec diſt. i quatuor partes: in quarum prima probat qualiter intelligitur illud verbuꝫ, Oportet epm̄ eſſe ſine crimine. Secūda ibi: Quolibꝫ. Tertia ibi: clericus. Quarta ibi: Oportet. Jo.de f.

¶ Caſus. Egit ſupra Grat.de ordinationibus et officijs ſinguloꝝ. Ab hoc vero loco vſq3 ad.xciij.di.breuiter epilogat quedam cap.apoſtolice regule, vt addat quedam que pretermiſerat. Et continuans dicta dicendis primo ponit de primo capi.apoſtolice regule: ſcilꝫ oportet epm̄ eſſe ſine crimine.i.ſine peccato mortali, quod verum eſt non ſolum de epiſcopo, ſed etiā de quolibet prelato: quod probat per ſequens cap.

vt ſibi ipſi lōgo[a] interuallo minime disiungant: quatenꝰ nulla ſit neceſſitas vt i ordinatione epi cōuenire nō poſſint: nā epoꝝ ordinatio ſine aggregatis tribus[b] aut quatuor epiſcopis fieri nullatenus debet.

¶ Diſtinctio.lxxxj.

HEc de ordinādis[c] et ordinatoribus atq3 ꝺ ſingu loꝝ graduū diſtinctiōibꝰ, et officijs dixiſſe nos ſufficiat. verū q2 aliquātulū diffuſiꝰ in his imorati ſumus. p̄cedētibꝰ coherētia quedam ſub epilogo[d] ad memoriam ſubijciamus.

D ebet ordinandꝰ in epm̄ (vt apl's ſcribit) eſſe ſine crimine.i. ſine pctō mortali: qꝺ nō ſolum de epo, ſed etiam de quolibet electo ad aliquā prepoſituraꝫ eccleſie oportet intelligi.

Vn̄ Aug. ſcribit ſup Joan.

¶ Sine crimine et graui peccato debet eſſe qui ordinatur epiſcopus.

A Pl's paulus qn̄ elegit[e] ordinandos vel pbr̄os vel diacones: ⁊ quicunq3 ordinādus eſt ad prepoſiturā[f] eccleſie, non ait: Si q̄s ſine pctō eſt: hoc enim ſi diceret, oīs homo reprobaretur[g], ⁊ nullus ordinaretur[h]: ſed ait, ſine crimine eſt: ſicuti eſt homicidium, adulteriū, aut aliqua immunditia fornicationis, furtum, fraus[i], ſacrilegium, et cetera huiuſmodi. Crimē autem eſt graue peccatum accuſatione et damnatione[k] digniſſimum.

Q uolibet itaq3 hoꝝ implicatus ordinari non debet: vel ſi iam ordinatus ante tempus, vel ſi poſt tēpus ſue ordinationis aliqꝺ eorum admiſiſſe conuincitur, ſuſcepti gradus officio priuabitur.

Vn̄ Symmachus papa ait.

¶ Monitoris perſonam non recte ſuſcipit qui verbis non operibus docet.

N Emo recte monitoris[l] perſonam ſuſcipit niſi qui actibus ſuis errata[m] condemnat: et amorem innocētie

c ¶ Hec de ordinandis. A.xxv.diſtin.vſq3 ad.l.tractauit magiſter.xiij.ca.apl'ice regule. Sed q2 quedam omiſit, ideo ab hac.lxxxj.diſtin.vſq3 ad.xciij.diſt.nouem ca. apoſtolice regule repetit: non ordine illo quo ille executꝰ eſt. Et in hac exequitur illud, oportet epm̄ eſſe ſine crimine. addit etiam de incontinentibus: in quo includitur ſecundum capit.apoſtolice regule. et q̄ qui priuat officio, debet priuari beneficio:† et q̄ archidiaconus ſolus nō debet accedere ſub pretextu humilitatis ad tabernacula matronarum.‡

† lxij. di. ſi qs ſacerdo tū arc.

‡ lxij. di. c. epi. ſecūdū ſui.

d ¶ Sub epilogo.i.breui repetitione ſuperiorum.

A Poſtolus. ¶ Caſus. Paulus apoſtolus docuit q̄ quando eligitur aliquis ad ordines vel ad aliquā dignitatem debet eſſe ſine crimine quod ſit dignum accuſatione et depoſitione: vt homicidium et adulterium et huiuſmodi. Sed non ait ſine peccato: quia ſi hoc dixiſſet, omnis homo repelleretur.

e ¶ Quādo elegit.i.eligi precepit.vj.q.j.ſi ſacerdos.

f ¶ Ad prepoſiturā.i.ad quodcūq3 eccl'iaſticū officiuꝫ ⁊ ita ptꝫ q̄ criminoſus etiā a minimo ordine ꝓhibet: vt hic.⁊.xxxiij.diſtin. c.j.⁊.ij.xxxiiij.diſt. cognoſcamꝰ.xxiij. di.c.vlti.hoc hodie terminat ex̄ de tēpo.ordi.ca.vlti.

Criminoſus etiā a minimo ordine ꝓhibet.

g ¶ Reprobaret. J.de pe.diſt.iij.ſepties.§.nimiute.

h ¶ Ordinaret. Simile de penitē. diſt.iij.ca.penult.⁊ diſt.ij.ſi enim.

i ¶ Fraus. Hoc verū eſt cum fraudi dolꝰ ineſt. nam oīs dolꝰ eſt fraus: ſed nō cōuertitur. ff.de pac.iuriſgentium.§.dolo. et ſic ſumit extra de reſcrip.ceterū. quandoq3 large ſumit fraus.ff.de regul. iur.fraudis.

Fraus eſt genꝰ doli.

ij.ps.

k ¶ Et damnatione. Solet queri, ꝓpter que crimina quis deponi † debet. nō em̄ ꝓ quolibet crimine deponitur.v.qōe.iiij. in loco. Et eſt ſuper hoc duplex opinio. Quidam dicunt q̄ pro quolibet crimine deponitur, niſi expreſſum ſit in cōtrarium q̄ pro eo deponi non debet. Alij dicunt q̄ nunq3 deponi debet ꝓ aliquo niſi expreſſum ſit pro quo. ego dico q̄ pro quolibet crimine in quo quis eſt incorrigibilis, deponi debet: ſed ſtatim tn̄ nō deponitur aliquis pro prima contumacia: vt.xlv.diſt.lꝫ.et lxxiiij.diſt.honoratus.illud autē non eſt crimen.v.q.iiij. in loco.nec illa quorum exempla poſui.lxviij.diſt.capi.j. et multa exempla de hoc poſui.xv.q.viij.in ſumma.

Crimina digna depoſitione que ſunt.

† ad hꝰ ex̄ ꝺ iu. cum nō ab hoīe Archi.

¶ Quolibet. Hic incipit ſecunda pars huius diſtinct.in qua probat per.xvj.authoritates ſanctorum patrum q̄ ſi clericus ceciderit in lapſum criminis poſt ordinationē, debet deponi. Jo.de fan.

¶ Caſus. Supra dictum eſt in ca.apl's.q̄ ordinandus debet eſſe ſine crimine, vt homicidio et adulterio ⁊ ſimilibus. Nūc autē dicit q̄ ſi his criminibus aliquis eſt obnoxius, promoueri non debet nec ordinari. et ſi ordinatꝰ talia conuincitur commiſiſſe ante ordinationem vel poſt, debet deponi: vt probatur per ſeq.ca.

N Emo. ¶ Caſus. Nullus dꝫ aſſumere p̄dicandi officium niſi qui ſuis actibus errata cōdēnat: et amorem innocentie ſua conuerſatione demonſtrat.

l ¶ Monitoris. Id eſt predicatoris.

m ¶ Errata.i.maiora. ‡ lxviij.di.c.j.al's ꝫdiceret ꝓpo-

‡ Hec ē ꝯa lr̄a ſꝫ L.et Jo.ꝺ f.

ſito Gratiani.ſic.xxv.diſt.ca.vlt.et.iiij.q.vij.iudicet.

TAntis.¶ Caſus. Daniel cum eſſet electus in epiſcopū, accuſatus fuit apud papam Celeſtinuz de multis criminibus: ⁊ precipue de inceſtu cū monialibus: propter q̄ crimina inueſtiganda citatus fuit vt Romā veniret.qui cō temptis lr̄is pape in epm eſt ꝓmot⁹. Cōmittit igit cauſam quibuſdā Celeſtinus: et precipit eis vt de his cognoſcāt.que ſi vera eſſe inuenerint ipſum ⁊ ordinatorem ipſius deponant:quia q̄ talem ordinat, oſtēdit ſe eſſe ſimilem illi.

a ¶ Literis. Et ita res iā erat litigioſa.ex̄ de offi.iudi.dele.gratum.

b ¶ Obrepſit.ex quo aūt ſe ꝓmoueri fecit lite pendente, deponēdus eſt etiam ſi innocens inuenitur. † ex̄ de accu.deus omnipotens. ‡ ff. de libe. cau.qui de libertate.Joā.qd̄ falſum credo,prout notaui in queſtionib⁹. B.de hoc notaui viij.qō.iiij.nonne. Joan.ſi autē accuſator per annū tacuerit, poſtea pōt promoueri electus: vt.ff.de mune.et hono.reus.ſed in epiſcopatu tm̄ tres menſes dantur: vt in auten.de ſan. epiſco.§.iij.colla.ix.niſi iudex breuius tēpus fuerit moderatus: vt.iiij.q.v.quiſquis.arg.ex̄ de fid.inſtru.accepimus.extra de appel.perſonas.in fine.

c ¶ Conuicto.De crimine: vel q᷑ poſt accuſationē fuerit ordinatus.

d ¶ Sociabit. Sic ergo ſnīa lata cōtra ordinatum preiudicat ordinatori:ſicut confeſſio ordinati preiudicat ordinatori: vt hic.et.lix.diſt.ordinatos.et hoc videtur propter cauſe cognitionem: vt dixi.iij.q.vj.hec quippe. Uel dic q᷑ tunc preiudicat ordinatori ſententia lata contra ordinatum quando preſens eſt,et ſcit cauſam agi ordinati.cū enim quaſi ſua cauſa agi videatur, et tacet nec defendit cauſam,ſibi preiudicat: vt extra de ſenten.⁊ re iudi.quamuis.et.ff.de reg.iur.ſepe.

Accuſatus lite pēdēte ꝓmot⁹ an ſit deponē dus

† Cum iſta gl. cōcord. gl.not.i l.reus delat⁹. ff.d̄ muneri.et hono.

‡ Ibi no.goſ. q᷑ ſi aliq̄s pendēte accuſatione vl' denunciatiōe ꝓmoueatur: remoueri dz quā uis innoxius ſit. ff.de re milit.q̄ ſtatu.⁊ l.q̄ cum vno.§. reus.

conuerſatione demonſtrat.

Item Celeſtinus papa.

¶ Careat ordine quem preſtat,qui indignum ſublimare non metuit.

TAntis daniel grauat⁹ teſtimonijs facinoꝝ, tanta accuſatione pulſatus,ſacrarū (vt d̄r) virginū pollutus inceſtu,eṗs aſſerit ordinatus: et vt in nr̄i libellis ſcrinij continet,quoꝝ ad vos quoqꝫ exemplaria direxim⁹:in pōtificij dignitatem hoc tp̄e quo ad cām dicēdā miſſis a nobis lr̄is[a] vocabat,obrepſit[b]:ſacro noī abſit iniuria. facilius eſt enim vt hanc dignitatē tali dādo amiſerit ordinator,q̄ꝫ eam obtineat ordinatus:cui conuicto[c] ſociabitur[d] qui eum ſibi credidit largiēdo pontificiū,ſociandū: qualis em̄ ſit ipſe quiſquis tales ordinauerit,oſtendit.

Item ex concilio Niceno.

¶ Non recipit ordo eccl'iaſticus eū q̄ ſine examinatiōe vel poſtea confeſſus ordinatur.

SI q̄ ſine examinatione[e] ꝓmoti pbr̄i ſunt: ⁊ poſtea examinati[f] ſunt ꝯfeſſi pctā ſua: ⁊ cū cōfeſſi fuiſſent,veniētes hoīes cōtra regulam[g] eis man⁹ impoſuerūt: hos eccleſiaſtic⁹ ordo nō recipit.in omnibus enim qd̄ irreprehēſibile eſt ſancta defendit eccleſia.

Item eiuſdem concilij.

¶ Lapſi,per ignorātiam aut contemptu ordinantium tonſurati deijciantur.

QUicunqꝫ ex his q̄ lapſi ſunt, ꝑ ignorātiā[h] iam ordinati ſunt: vel ꝯtēptu[i] eoꝝ q̄ eos ordinauerūt:hoc nō preiudicat[k] regule eccl'iaſtice cuz em̄ cōpertū[l] fuerit,deponent.

Item Innocentius.

¶ Alien⁹ fiat a miniſterio q̄ illud viuendo illicite polluit.

MAximianus[m] filius nr̄ qualē detulerit q̄relā[n]

e ¶ Sine examinatione. Sed quid de eṗo qui ſine examinatione tales ordinat? Dicit lex et canon eum deponēdum.in auten.quomodo oporteat epiſcopos.§.oportet.et.j.q.j.ſi qui epi. et.s̄.diſt.xxiij.§.vlti.s̄.diſtinc.l.de his vero,⁊ ca.ex penitentibus. Item quid ſi dicat eṗs ſe diſpenſaſſe cū eis: nō eſt ei credendū niſi probet ſe cum eis diſpenſaſſe: vt niſi ſibi bonas literas dederit.nā hec res commiſſa eſt epiſcopo querenda, nō negligēda. ff.de tranſact.cum hi.§.ſi pretor. † de bet ergo probari diſpenſatio : vt eſt expreſſuz extra de ſchiſma.c.ij.maxime cum epiſcopus diſpenſare non debeat ſine conſenſu capituli vel maioris partꝭ: al's poſt errores ſuos ſemper mētiretur epiſcopus ſe cum eis diſpenſaſſe: quod veruz credo etiam circa notū. hoc tamē ‡ nō nego quin circa notam perſonam ſolo facto diſpenſet epiſcopus: vt dixi.s̄.diſti.lj.c. vlti.punitur tamē eṗus ſi indiſcrete diſpenſat.

f ¶ Examinati. cum ad maiora promouentur:ſcilꝫ ad epiſcopatum.

g ¶ Contra regulam.que interdicit tales ordinari.

QUicunqꝫ.¶ Caſus. Quidā criminoſi ordinati ſunt ignoranter ab epiſcopis: quidam vero ſcienter. Queritur an debeant deponi? Et reſpon.q᷑ ſic.

h ¶ Per ignorantiam.ordinātium:et dic ignorantiam iuris vel facti:ſm̄ Hug.

i ¶ Uel contemptu.i.eis ſcientibus.

k ¶ Non preiudicat. Factum enim pretoris iuri publico non derogat.ff.de fer.l.j.

l ¶ Compertum. Arg.q᷑ quandocūqꝫ de veritate conſtat,ſequenda eſt. viij.diſt.qui contempta.nam diuturnitas tēporis ⁊c̄.extra de ſimo.non ſatis. inducit tamen diſpenſationem.xxxv.q.viij.de gradibus. ‡ ⁊ extra qui ma.ac.poſ.per tuas.

MAximianus.¶ Caſus. Quidam preſbyteri et concubinis filios habuerunt:quos Maximianus zelo dei accenſus,coram apoſtolico accuſauit.commiſit ergo cauſam Innoc.quibuſdam,⁊ precepit eis vt ſi hec vera inuenerint,remoueant eos ab officio ſacerdotali.

m ¶ Maximianus.ſ.iij.q.ij.quia ea.

n ¶ Detulerit querelam. Subaudi criminalem. nam clericus erat iſte. Non enim laicus poſſet iſtos accuſare.ij.qōne.vij.per totum.niſi forte patronus prelatum de dilapidatione:quia tunc ſua intereſt:argu.xvi.q.vij. filijs.al'as laicus non auditur de hoc crimine: vt.xxviij. diſtin.conſulendum.

SI qui.¶ Caſus. Quidam preſbyteri promoti ſunt ſine examinatione:et poſtea cū examinarētur,ipſi in iudicio confeſſi ſunt oīa pctā ſua,⁊ tn̄ epi promouerūt eos.queſitum eſt in Niceno concilio vtrum iſti debeant recipi ⁊ defendi in ſuis ordinibus? Et reſpondet q᷑ non. Sic ponit caſum Beneuen̄. Hug.vero intelligit de eiſdē perſonis caſum ſic. Aliqui ſine examinatione in preſbyteros ſunt promoti:poſtea examinati in iure cōfeſſi ſunt peccata ſua:nihilominus tamen promoti ſunt ad epiſcopatum,vel ad aliam dignitatem. queſitum eſt in cōcilio vtrum tales debeant recipi? Et reſpondet q᷑ non.

Accuſari poſſit plures ſil. [a] ¶ Libelli. Per hoc ꝙ dicit libellis, et poſtea preſbyteris, argumentatur ꝙ quis in eodem libello plures accuſare poſſit. Jo. Quid iuris ſit de hoc, no. plene.ij.q.j. prohibentur. in glo. que incipit queſtus. B.

[a] ¶ Libelli.i. charte quā papa miſit. xxx.q.iij. pyctacium.

[b] ¶ Perſpecto. Uidet ergo ꝙ non ſufficiat ſi autentice ipſum exhiberet: ſed vt etiā teneatur exhibere libellum quem porrexerat pape: vt vij.q.j. preſentiū. ⁊ lv. diſtinct. precepta. ⁊ maxime vbi procurator impetrauerat literas: et dubitat an ille de hoc habuit ſpeciale mādatum: vt ex de reſcript. nonnulli. vel an fuerit excōmunicat⁹: vt extra de proba. cap. poſt ceſſionem.

Pbr̄ an ꝑ ſim= plicē for= nicatio= nē depo= nendus. [c] ¶ Remoueantur. Ergo preſbyter propter ſimplicem fornicationem deponit: vt. xxvij. q.j. vt lex. cōtra. et j. lxxxij. diſ. pbr̄. et xxxiiij. diſt. fraternitatis. Jo. cōiter autē dicitur ꝙ pro ſimplici fornicatione quis deponi nō debet: cū pauci ſine illo vitio inueniātur: vt.l. diſti. quia ſanctitas tua.

[d] ¶ Polluerunt. Quātū ad ſe. xlix. diſt. ca. vlti.

Sacerdos. ¶ Caſus. Si ſacerdos de aliquo crimine conuincat, deponi dz: ⁊ ep̄s ei locū ꝓuidere dz in quo penitētiā agere poſſit.

libelli [a] eius ſeries annexa declarat: qui zelo fidei atq; diſcipline duct⁹ nō patitur eccleſiā polluj ab indignis preſbyteris, quos in preſbyterio filios aſſerit ꝓcreaſſe. et ideo fratres libelli huius qui ſubiect⁹ eſt tenore perſpecto [b], eos qui talia perpetraſſe dicuntur, debetis in medio collocare: diſcuſſiſq; obiectionibus que ipſis preſbyteris impinguntur, ſi conuinci potuerint, a ſacerdotali remoueantur [c] officio: quia qui ſancti nō ſunt, ſancta tractare nō poſſunt, atq; alieni efficiantur a miniſterio quod viuendo illicite polluerunt [d].

Item Eugenius papa.

¶ Cuilibet ab ordine deponēdo, epiſcopi ꝓuidētia locus penitentie deputetur.

Sacerdos aut quiuis alius in ordine eccleſiaſtico prouect⁹ ſi in eo [e] ſcelere inuenitur quo abijciendus comprobetur, depoſitus prouidentia ep̄i bene ꝓuiſo [f] loco conſtituat vbi peccata lugeat, ⁊ vlterius non committat.

Item ex cōcilio maguntienſi.

¶ Detrudunt in monaſteriū preſbyteri qui penitentiā agere contemnunt.

Dictū eſt nobis pbr̄os ꝓpter ſuā negligētiā [g] canonice degradatos et ſecu-lariter gradu [h] amiſſo viuere, et penitētie agēde bonū negligere. Unde ſtatuimus vt gradu amiſſo agēde penitētie gratia in monaſteriū aut in canoniam regularem mittantur. [i]

¶ Si ꝟo hoc fieri cauſa quelibet ꝓhibuerit: vbicūq; ſint penitētiā agere non deſiſtāt. Si autē amiſſo gradu ſeculariter [i] viuere voluerint, ⁊ penitentiā agere neglexerint: ab eccleſie communione ſeparentur.

Item Iſidorus.

¶ Mutatio loci aliquādo valet cōuerſis ad penitentiā.

Ualet [k] interdū [l] cōuerſis ꝓ ſalute ſue aīe mutatio loci. plerūq; eīm dum mutatur [m] loc⁹, mutat mēt; affect⁹. Congruū eſt ergo inde etiam corporaliter euelli, vbi quiſq; illecebris deſeruiuit. Nam loc⁹ vbi q̇ſq; praue vixerit, in aſpectu [n] mentis apponit qđ ſepe ibi q̇ſq; cogitauit vel geſſit.

Item ex ſexta ſynodo Aurelianenſi.

¶ Clericus adulteraſſe cōuictus vel cōfeſſus, in monaſterio retrudatur.

Si quis clericus adulteraſſe, aut confeſſus, aut conuictus fuerit, depoſit⁹ ab officio communione [o] conceſſa in monaſterio toto vite ſue tempore detrudatur.

[h] ¶ Gradu. Ar. pro illis qui dicunt exauctoratū priuari ſacramēto. † vnde colligit talem poſſe verberari ſine ſacrilegio. arg. eſt ad hoc.l. diſt. accedens.

[i] ¶ Seculariter. Hic ptz ꝙ depoſitus ſm̄ regulam eccleſiaſticā tenet viuere: ar. ad hoc. xxxij. diſ. ſi qui vero. ⁊ xx.q.iij. eos. vnde verberās eos incidit in canonem: et eccleſia eos tueri debet, niſi ſint incorrigibiles: vt ex de iudi. cū non ab hoīe. Joan. qđ falſum credo, cum ſit exauthorat⁹ et nudat⁹ omni priuilegio. ‡ Sed nunqđ q̄ hoc modo detruditur in monaſterium, ibi cogit eſſe ꝑpetuo? qđ videt diſt.l. ca.j.§.e. ſi q̇s clericus. Sed dic hoc eſſe in arbitrio iudicis, ⁊ ſm̄ qualitatē delicti: nam qñq; ad tēp⁹ detruditur: vt .ij.q.j. in primis. qñq; iubetur peregrinari ꝑ orbem: vt de peni. diſtic. vj. ſacerdos. qñq; tradit curie ſeculari: vt. xj.q.j. ſtatuimus. al's nūq̄ cogitur q̇s inuitus ingredi monaſterium niſi propter delictum: vt xx.q.j. ſicut. et. lv. diſtinc. ſi euangelica. Joan.

† Ar. ꝯ j.q.j. qđ qdā. ꝟ. ſi forte. Clericū depoſitū ꝟberās incidit in canonē.

Detruſus in mōaſteriū an cogat ibi ꝑpetuo eſſe. ‡ Arg. ad hoc liiij. diſ. c.ij.i fi. vbi de hoc.

Ualet. ¶ Caſus. Statuitur hic ꝙ ſi aliq̇s de crimine fuerit conuict⁹, debet ſeparari a loco in q̄ cōmiſit delictū, ad penitentiam peragendam. Nam interdum valet loci mutatio: cum affectus mētis ſepe cū loco mutetur: cū nō videat vbi mala geſſit.

[e] ¶ Si in eo. Ergo ꝓ oī cauſa nō deponit. B.

[f] ¶ Prouiſo loco.i. monaſterio: vt ca ſeq.

Dictū. ¶ Caſus. Dicit hic ꝙ ſi ſacerdos ꝓpter delictū vel negligentiā ſuā fuerit degradatus, detrudi debet in monaſteriū vel canoniā regularē ad penitentiā agendā, nec debet amodo viuere ſeculariter: ⁊ ſi contrafacere preſumpſerit, excōmunicari debet.

Negligentia qñq; docto la cōpara tur. [g] ¶ Negligētiā. No. ꝙ aliq̇s eque deponit ꝓpter negligentiā ſicut ꝓpter dolū. lxxxvj. diſ. c.j. ⁊ xj.q.iij. placuit. ⁊ c. diſ. qm̄. ⁊ ex de ſta. mo. cū ad monaſterium. in fi. ⁊ C. de offi. prefe. oui. ſi quos. ⁊ ff. de cuſto. ⁊ exhi. re.l. carceri. et l. milites. qđ intelligo cū craſſa eſt negligētia: vt.j.q.j. q̄cunquid. ⁊ ff. de verb. ſig. magna.

[k] ¶ Ualet. Gratia cooperante.

[l] ¶ Interdū. Interdū nocet: vt. ſ. diſ. lxxiiij. quorūdā. ⁊ C. quō ⁊ qñ iudex.l.v. ſz valet ſi fiat ex charitate.

[m] ¶ Mutatur locus. j. xxxv. queſt. vj. ab iſto die. j. diſt. lxxxvj. fratrem.

[n] ¶ In aſpectu. Memoria delictorꝫ q̄ eſt ꝯcupiſcētia deteſtabilis. ‡ xv.q.j. mulier. que autē eſt ad cōpūctionē, illa bona eſt. nullū eīm tale delictorꝫ remediū eſt ſicut eorū ꝯtinua memoria. de pe. diſ. iij. iudas. de pe. diſ. i. §. his authoritatib⁹. ꝟ. nō tibi dico. ⁊ ꝟ. nūc autē. ⁊ qñq; bōa eſt memoria rei ad terrorē. vij.q.j. deniq;. in fi.

‡ ad h⁹ xxxij.q. vij. non ſolū. in pn̄. vbi de hoc.

[o] ¶ Si q̇s cleric⁹. ¶ Cōione. ſ. fideliū ⁊ ſacramētorꝫ. h.

Alij dicunt ſcilicet fidelium, non autem fratrum. arg. j. c. ij diaconus. Archi.

a Romanus. Romana. Sed qua ratione detrudit ibi, cum aliunde eſſet? quia ibi forte cõmiſerat: vt in aut. vt nulli iudicum. §. ſi vero.

h Neceſſitatis. Ar. alicui licere cã neceſſitatis baptiſmũ cõferre, cui nõ lz aliud ſacramẽtũ cõferre. j. de cõ. diſ. iiij. cõſtat. j. q. j. ſicut chriſtus. §. ſ. diſ. l. c. q ſub gradu.

i Liceat. Cũ ſolẽnitate. al's etiã laicus hoc poſſet.

k Baptizare. Dic vt. l. diſt. qui ſub gradu.

Preſbyter. ¶ Caſus. Queſitum fuit ab apl'is quam penam pati debet preſbyter vel diaconus qui publice in adulterio vel fornicatione periurio vel homicidio fuerit deprehẽſus. Et reſpondet q debet deponi: ſz excõmunicari non debet: cum non debeat duplici cõtritione flagellari: more tamen laicorum debet penitentiam agere, cũ eius crimẽ ſit manifeſtum.

b Aut furto. ſz qualiter laici pbabunt iſtud eſſe, cũ non poſſint teſtari cõtra clericum? ij. q. vj. epiſcopi.

c Captus eſt. i. cõuictus. extra de iudi. cũ non ab homine. de hoc dixi. l. diſt. de his. j. τ ca. ſi quis diacon9, vnde cũ capitur, detineri debet per. xx. horas diurnas et nocturnas, vt videatur: vt. ff. de adul. cap. ſed nec teſtibus admiſſis creditur niſi a principio clericũ in adulterio viderint, nec laicis credetur de hoc, quia laici oppido nobis infeſti ſũt. ij. queſt. vij. laici. Uel dic, captus per ſententiã vel cõfeſſionẽ propriam vel rei euidẽtiã: vt ex. de coha. cle. vxa. τ ca. vlt.

Addẽ quãr. pbat adulterium vel fornicatio: not. b. x. i. l. ij. §. ſi. ff de adul. et i. l. quãrebat. ff de teſt. mili.

Non enim ſufficit ſi capiat, niſi al's cõuicat vel cõfiteat. arg. xij. q. j. non dicatis. xv. q. vj. c. vj. lz cõ videat hic dici: vt. l. diſ. de his vbi. τ ca. ſi quis diacon9. ſz hu.

vel cã ex hoc magnũ ſcãdalũ ortũ ẽ: vt. l. diſ. ſacerdotes.

Conc. tex. in. l. ſi liberis. ff. de bo. lib. τ l. ſz the. §. ptor. ff. de pcura.

Nõ ẽ externea iſta expoſitio, q̃ bñficia clericorũ cõia ſũt. xxx. ij. diſ. c. preter hec. xvj q. j. c. ſi.

Itẽ Pelagius papa Cõſtãtino defenſori. De eodẽ.

Romanus eccl'ie thianenſis clericus pro crimine adulterij, qd admiſiſſe phibetur, a clericatus ordine depoſitus in monaſterio hic in vrbe Romana[a] ad agendã penitẽtiã ex noſtra iuſſione detruſus eſt.

Itẽ ex canone apoſtolorum.

In crimine captus pbr vel diaconus deponatur: ſed non cõmunione priuetur.

Preſbyter aut diaconus qui in fornicatione aut periurio, aut furto[b], aut homicidio captus[c] eſt, deponatur, non tñ cõmunione priuetur ſi paruerit ſentẽtie. dicit enĩ ſcriptura[d]: Nõ iudicat deus bis[e] i idipſum.

Item. De eodem.

Si quis epus, aut pbr, aut diaconus poſt diaconij gradũ acceptũ fuerit fornicatus aut mechatus, deponatur: τ ab eccl'ia proiectus, iter laicos[f] agat penitentiam. Item ex concilio Aurelianẽſi. De eodem.

Si diaconus aut pbr crimen capitale cõmiſerit: ſimul et ab officio et a cõione[g] pellatur. Si vero p reatu ſuo ſe ab altaris cõione ſub penitentis pfeſſione ſubmouerit: his quoqz ſi alij defuerint, τ cauſa certa neceſſitatis[h] exorit, poſcentẽ baptiſma liceat[i] baptizare[k]. Unde Greg. oĩbus p regnũ italicũ τ theutonicorum.

Nõ ingrediant eccl'ia pbri, diaconi, ſubdiaconiq in fornicationis crimine iacent.

Si q ſunt preſbyteri, diaconi vel ſubdiaconi qui in crimine fornicationis iaceãt interdicimus eis ex parte dei patris omnipotẽtis, τ ſancti Petri authoritate eccl'ie introitũ vſqz dũ peniteãt[l] τ emẽdẽt[m]. Si q vero in pctõ ſuo pſeuerare maluerint, nullus veſtrũ eorum pſumat audire[n] officiũ: q2 bñdictio eorum vertet in maledictionẽ τ oratio i pctm: teſtãte dño p pphetã. Maledicã[o] (inqt) benedictionibus veſtris. Qui vero huic ſaluberrimo pcepto obedire noluerint: idololatrie peccatũ incurrẽt, Samuele teſtãte, τ btõ Gre. inſtruẽte. Pctm ariolãdi eſt nõ obedire, τ ſcelus idololatrie nõ acqeſcere. Peccatũ igit paganitatis[p] incurrit quiſquis dũ chriſtianũ ſe eſſe aſſerit, ſedi apoſtolice obedire cõtẽnit[q]. Item Alexan. ij. epiſcopus regi Dalmaticorum.

Officio et beneficio priuet epũs pbr vel diaconus vxorẽ ſuſcipiẽs, vel ſuſceptã retinẽs.

Si quis amodo epus, pbr, aut diaconus[r] feminam acceperit, vel acceptã retinuerit: a proprio gradu decidat[s].

Si qui. Caſus. In italia τ theutonia, pſbyteri, diaconi, τ ſubdiaconi publice tenebãt concubinas: quibus oĩbus Greg. officiuz interdixit, donec penitentiaz agerẽt: et ſi vellent in crimine perſeuerare, precepit oĩbus vt eorũ officia non audirent: quia eorũ benedictio in maledictionẽ conuertetur. et hoc pbat authoritate pphete dicẽtis. Maledicam inquit τc. Et quicunqz precepti noſtri nõ obedierit: pctm idololatrie et paganitatis incurret.

l Dũ peniteãt. Ex hoc determinãtur cõtraria. ſ. diſ. lxj. miramur, vſqz ſicut enim.

m Emẽdent. et hoc videtur q ſicut tales ipſo facto ſuſpenduntur, ſic ipſo facto per contrariuz reſtituitur eis officiuz: vt dixi xxxij. diſtinc. nullus. Arg. ad hoc. xv. q. vj. nos ſanctorum. τ. xvj. q. vij. ſi quis deinceps.

n Audire. ſupra. xxxij. di. nullus. et ca. preter hoc. ſz j. xv. q. viij. ſciſcitã tibi. contra. ſed ibi ſoluam.

o Maledicam. id eſt reprobabo vel reputabo maledictionẽ cum benedixerint vobis.

d Scriptura. ex de iudi. at ſi clerici. de peni. diſ. iij. §. authoritas. ff. nau. cau. licet. §. vlt.

e Bis. i. perfecte.

f Inter laicos. hoc intellige qñ crimẽ venit in notitiã ppl'i: vt. ſ. xxviij. diſ. pbr.

Si quis epũs. Si diaconus. ¶ Caſus. Dicit hic q ſi diaconus vel pſbyter cõmiſit crimẽ aliqd dignũ depoſitiõe ab officio τ cõmunione oz repelli. Si vo nõ eſt depoſitus, ſz ſe ppter delictũ ab altaris miniſterio remouit more penitẽtis: ſi alij pbri deſunt, poterit in neceſſitate baptizare.

g A cõione. corpis xpi vel ad tẽpus. τ ſic ſoluit. j. illius ca. pbr. vel expone. i. bñficio: τ ſic ſoluit. ſ. ſ. e. c. pbr.

p Paganitatis. i. infidelitatis.

q Cõtẽnit. Qualiter ſit hoc intelligendũ, dixi. xxij. di. omnes. xix. diſ. in memoriã. τ ca. nulli. Joan.

Si quis. Caſus. Hec quatuor conſequentia ca. eundem habent caſum: in quibus dicitur q ſi qui in ſacris ordinibus fuerint conſtituti, ad concubinas vel vxores accedere non debent. q ſi contumaciter fecerint, officio τ beneficio carere debent.

r Diaconus. vel ſubdiaconus: vt in ca. ſeq.

ſ Decidat. Quo ad executionem: prout patet in ſequenti litera, ſed nec ſtatim debet ſuſpẽdi: ſed expecta-

ri debet per.xl.dies.extra de coha.cle.ſicut ad extirpandam.ſed illud diſpenſatio eſt.ius enim erit q ſtatim deponatur.ſ.ca.ca.j.

g ¶ Holocauſti.i.euchariſtie.ꝛ dic intranſitiue.
h ¶ Accedant. Preſbyteri.i.non conficiant.
i ¶ Minora.i.minorū ordinū officia ſine licētia ſuperioris.ꝛ planū eſt capitulū: vt.xvj.q.vj.illud. Arg. contra. C.de vſufru.l.vlt.ꝛ.ff.de ſup.le.l.j.

a ¶ Si quis ſacerdotū. ¶ Officiū. Ex his duobus capitulis habes q cui interdicitur officiū, et beneficiū.quandoq̄ tamen permittit beneficiū, ꝛ non officium: vt.l.diſtinct. ſtudeat. et. xxviij. diſt.preſbyterum. quādoq̄ econuerſo: vt.j.q.v.c.j.qn̄q̄ etiaz punitur in perſona, ꝛ nō in rebus: vt.xvj.qō.vi. cognouim⁹, ꝛ ca.illud.

Benefi: ciū qn̄: q pmit titur et nō officiū.

vſq̄ dum ad ſatiſfactionem veniat: nec in choro pſallētiū maneat: nec aliquā portionē de rebus eccl'iaſticis habeat. Item clero mediolanēſi. De eodē.

Si quis ſacerdotum vel diaconorum ꝛ ſubdiaconoꝝ officiū[a] cōtumaciter deſerens, feminam ſibi poti⁹ eligit: ſicut ſponte ob fornicationem dimittit officium, ita ob preuaricationē dimittere cogatur[b] etiā inuitus beneficium.

Item populo mediolanenſi.

¶ De eodem.

Eos etiā q̄ vt fornicari eis liceat, diuinū officiū derelinquūt: ꝛ a deo recedētes diabolo ꝛ operib⁹ ei⁹ ſeruiunt: ſicut ſe iuſtiſſime ab officio alienos faciūt, ita bn̄ficio[c] eccleſiarū priuatos eſſe iudicam⁹.

Itē Luci⁹ pa. ¶ De eodē.

Miniſtri altaris pbr̄i ſiue diaconi ad dn̄ica tales eligantur officia, qui continentiā ſeruēt. ¶ Si vero poſt ordinationē ſuā miniſtros contigerit ꝓprie vxoris[d] inuadere cubile, ſacrarij non intrent limina: neq̄ ſacrarij[e] portitores fiant, neq̄ altare ꝯtingāt, neq̄ ab offerētibus[f] holocauſti[g] oblationē ſuſcipiāt, neq̄ ad dn̄ici corporis portionē accedant[h], neq̄ ꝓpinent, neq̄ ſine maioris natu authoritate minora[i] gerāt officia: vrceū ſane ad altare vel calicem non ſuggerant. Idem.

¶ Cleric⁹ matronarū domicilia frequētās deponat.

Cleric⁹ ſolus ad femine tabernaculū non accedat neq̄ ꝓperet ſine maioꝝ natu ſacerdotꝝ iuſſiōe: nec ſol⁹ p̄ſbyter cū ſola femina[k] fabulas miſceat: nec archidiacon⁹ ſub p̄textu hūilitatꝭ[l] aut officij frequēter[m] itret domicilia matronarū, aut forte ꝑ clericos, aut domeſticos mīone mādet aliq̄d ſecrete[n]. ſi agnitū fuerit, ꝛ ille deponat, ꝛ illa a liminib⁹ eccleſie arceat. De eodē. Palea.

Sed ſi forte aliq̄ interceſſio fuerit, epō ſuggerat: ꝛ ſi talis eſt ad quā ire debeat, ipſe ꝑ interuētū ꝑgat: ſin autē, de latere ſuo dirigat cū duob⁹ aut trib⁹ teſtib⁹. Nemo tn̄ cum extranea habitet femina, niſi ſoror aut ꝓxima fuerit, ꝛ cū magna ſolicitudine fiat: nō enim ignoro malitias ſathane.

Ex decreto Eugenij pape.

¶ De eodem Palea.

Si quiſpiā ſacerdotū id eſt pbr̄, vel diacon⁹, vel ſubdiacon⁹ de quacunq̄ femina crimine fornicationis ſuſpect⁹, poſt primā, ſecundā, ꝛ tertiā...

Eligēs vnū renunciat alteri.

b ¶ Cogatur.ergo per electionem vnius, vel per renunciationē intelligitur alij abrenūciatū.ſ. viij. diſtinc. quo iure.C.de fur. l.j.ff.de tribu. qō in heredem.§.eligere.ff.de reg.iur. nemo.§.quotiens. Ar.contra.ff. quorum leg.l.j.§.iij.et ar.plura de hoc inuenies.xiij. q. j. in fi. Joan. Sol. vbi ſunt aliqua repugnantia, eligendo vnū, renunciat alteri. al's ſecus. B. de pe.diſt.j.§.itē ſi antecꝫ.

c ¶ Eos. ¶ Beneficio.j. xvj.q.vj.illud.ar. ff.de pec.l.j.C.de vſu.l.vlt.

d ¶ Miniſtri. ¶ Proprie vxorꝭ.maxime: qꝛ idem eſt in aliena. Et not.q dicit inuadere: quia iam non eſt vxor quo ad debitum reddendum.ſ.lxxvij.diſtinct.epiſcopus.cum qua votum emiſit: ꝛ ſi eam cognoſcat, inceſtum committit, ꝛ filij erunt illegitimi ꝛ ſerui.xv.queſt.vlt.cum multe.eſt tamē vxor quo ad adminiſtrationem.xxxj.diſtinct.lex ꝛ plus peccat cum iſta q̄ cum ſoluta. h.argu.contra.j.diſtinc.proxi.propoſuiſti.

Vxorez cognoſcēs cū qua voti emiſit, inceſtu cōmittit.

e ¶ Sacrarij.i.ſacrorum vaſorum.

f ¶ Ab offerentibus.id eſt ſacerdotibus qui offerunt, id eſt conficiunt. Vel expone, nec ad oblationē alijs porrigendam.quaſi dicat nec ipſi ſumant corpus Chriſti, nec alijs porrigant. Vel melius hoc vult dicere: diaconi nec exerceant officiū diaconale, ne p̄ſbyteri p̄ſbyterale. Vel expone nec ab offerentib⁹.i.ſubdiaconib⁹ qui offerre ſolent diacono patenam cum euchariſtia.

Clericus ſolus.

¶ Cleric⁹. ¶ Hec eſt tertia ps diſtinc.in qua dicitur q archidiaconus non dꝫ frequētare domos matronarum vel aliarum mulierꝫ, nec mittere xenia per clericos.ꝛ hoc probatur in ſeq.c. Jo. de fan. iij.ps.

¶ Caſus. Hoc ca. de trib⁹ pſonis loquitur.ſ. de clerico, p̄ſbytero, ꝛ archidiacono. Dicit ergo hic q cleric⁹ ſolus nō debet intrare tabernacula mulierum, nec etiā cum ſocio ſine iuſſu p̄lati, nec p̄ſbyter cum ſola femina confabuletur. Archidiacon⁹ vero ſub pretextu officij ſui nō frequenter domicilia matronarum, nec illis per clericos ſuos vel domeſticos aliquid ſecrete mittat. de quo ſi conuincatur: et ille deponatur, et illa excōmunicetur.

k ¶ Femina. ar. ex ſolitudine vel ſocietate preſumi ꝓ aliquo vel contra. ſ.e. in omnibus.et ca.clerici. Ar.xviij. q.ij.i decima. ꝛ ca. definimus.

Preſūptio ſumit ex ſolitudine ꝛ ſocietate.

l ¶ Humilitatis. Pretextu eīn pietatis nō eſt cōmittenda impietas.ff.depoſiti, ſi hominē. ꝛ.xxx.q.j.noſſe.et xiiij.diſt.quod ait.

† Cōc. tex.in.l. cū ali⁹. C.d cu. fu.ꝛ i.l. fi.§.pe. C.d bo. que li.

m ¶ Frequenter. Ratione frequentie pro aliquo vel contra aliquē preſumitur. †ſimiliter ex longa mora.ar. xxxiiij.diſt.quorūdam.xix.diſt.anaſtaſius.

n ¶ Secrete. Magis eīn peccat occulte peccās q̄ manifeſte: vt.xix.diſt.anaſtaſi⁹. Sed cōtra.ff.de ritu nup.l. vlt.ff.de autho.tu.pupillus.§.vl.q̄ enim male agit, odit lucē.xviij.q.ij.pernicioſam.et ē de of.iudi.deleg.cōſuluit. ꝛ extra vt ec.benefi.vt noſtrū. Jo. Sol. vbi quis magis contēnit, ibi magis peccat, ſiue ſecrete, ſiue palam. De hoc.xl.diſt.homo chriſtianus. ‡

‡ Et ex de cele. miſ. de hoie. et xxxij.q. iiij.nēo, ibi videas.

Si quiſpiam. Hec palea habetur extra de coha.cle. et mu.ca.ij.ibi exponitur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

s ¶ Judicetur. No. ꝙ ratione delicti mulier efficit̃ de foro ecclesie. Archi.

Oportet. ¶ Hec est quarta pars dist. In qua probat per. x. ca. sanctoꝝ patrũ ꝙ cum clericis non debent cohabitare suspecte mulieres, nec solus cum sola debet confabulari. Joã. de fan.

in ancillis. ꝛ sic intellige. ꝭ. ea. feminas. Sed contra: nõne clerici debent simul dormire. xij. q. j. necessaria? sed hoc de alijs qui simul non viuũt. Jo. Et no. ꝙ illi decre. a nobis est standum, que vltima est de illa materia, ꝛ corrigit decre. primam illius tituli. B.

¶ Casus. Gre. monet hic pſbyteros esse vigilantes sup gregem sibi cõmissum: ne lupi morsibus. i. diaboli, laniẽtur: et reprehendit eos de cõsortio mulierũ: quia vbi fuerit cum mulierib9 cohabitatio, antiqui hostis stimul9 non deerit. cũ quibus si fornicentur, sacrificare non debẽt. Quod probat trib9 authoritatib9 prophetarum: scꝫ Moysi, Sophonie ꝛ Malachie.

iiij. ps.

b ¶ Nephariũ. i. horribile. nã si nepharium esset dicere, male faceret Greg. dicendo.

c ¶ Stimuli. Nã ex cohabitatiõe p̃sumitur accessus. xviij. q. ij. definimus.

d ¶ Ne fallam9. Publicũ enim testimonium et opinio non est fallẽda. C. de lati. lib. tol. l. j. ꝭ. sed et qui scim9. et argu. xxviij. dist. qd interrogasti.

ij. Co. vj. Leui. xx. b.

e ¶ Qui fallitis. Dicuntur em̃ fallere, ex quo habẽt voluntatem fallendi: † nec min9 peccant. de peni. dis. j. si cui. al's autẽ non fallunt. xxiiij. q. iij.

Sop. iij. a.

† Adde gl. in. l. vẽdicatio. ff. d rei ven. Bar. in l. q̃ de tota. e. ti. Clerici cũ mulierib9 consanguineis habitare p̃nt.

tiã admonitionẽ inueniat̃ fabulari cum ea, et aliquo modo cõuersari, excõmunicet̃: femina vero canonice iudicet̃ [a].

Item Gregorius.

¶ Simul cũ mulierib9 sacerdotes habitare nõ licet.

Oportet sacerdotes (quibus dñi populus cõmissus est) cũ magna cõstantia vigilare super dñicas oues, ne lupinis morsibus (id est diaboli stimulis) laniẽt̃. ¶ Neqꝫ em̃ hoc silere debeo (qđ cũ graui animi tristitia et amaritudine dico) sacerdotes cum feminis habitare ꝯspicio. qđ nephariũ [b] est dicere vel audire, ꝛ ꝯtra sanctorũ canonũ sancita. vbi enim talis fuerit cõmorãtiũ cohabitatio, antiq̃ hostis stimuli [c] non desunt. Ideoqꝫ admonẽdi sũt vt nõ antiq̃ hostis decipiãtur fraude: quaten9 iuxta apl'i vocem, non vituperet̃ ministeriũ nostrũ. Cauere enim oportet nos fratres ab illicitꝭ, vt mundas valeam9 man9 ad dñm leuare. scriptũ est em̃: Scti estote, q̃m ego sanct9 suꝫ. Si q̃s vo p̃sumpserit al'r agere sacerdotij sui, honore puuet̃. Uñ oĩmo cauẽdũ est fratres ne fallamus [d] populũ: ꝛ illđ ꝓphete dictũ ipleat̃ i nobꝭ. Sacerdotes mei ꝯtaminãt sctã, ꝛ reprobãt legẽ. q̃s ꝛ ali9 ꝓpheta increpauit, dicens. O vos sacerdotes q̃ fallitꝭ [e] nomẽ meũ, ꝛ dixistis: In qua re fallim9 nomen tuũ? quib9 responsum est. Offerentes ad altare meum panes pollutos [f]. Non est mihi voluntas in vobis, dicit dñs: et sacrificiũ non accipiam de manibus vestris: q: polluti estis.

Itẽ symmach9. ¶ De eodẽ.

Volumus [g] vt sacerdotes p̃hiberi debeãt ne cum mulieribus conuersentur excepta dumtaxat matre vel sorore vel vxore [h]: que caste regenda est.

Idẽ in registro. ¶ De eodẽ.

Legitur [i] ꝙ beatus Augustinus nec cuꝫ sorore habitare consenserit, dicens: que cũ sorore mea [k] sunt, sorores [l] mee non sunt. Docti ergo viri cautela, magna nobis debet esse instructio.

Itẽ ex. vij. synodo. De eodẽ.

In omnib9 obseruare cõuenit vt certus [m] quis ꝛ certo tempore et certo loco [n] et certis personis vel apparere cleric9 vel loqui debeat mulieribus: vt excludat̃ omnis nefanda suspicio. certe solũ ad solam accedere nulla religionis ratio pmittit. meli9 est em̃ duos [o] esse sil' q̃ vnum. sil' em̃ ꝛ fidelius et

h ¶ Uel vxore. ꝭ. dist. lxxvij. eps. argu. contra. sed hoc de senib9, illud de suspectis. Uel loq̃tur hic ſm antiqua tempora. Uel solue vt ibi dixi, et ꝙ dicit caste: quia castitas ꝛc. xxxj. dist. nicena.

Mala. j. b.

¶ Legitur. ¶ Casus. Dicitur hic ꝙ sacerdotes nõ debẽt cum mulieribus habitare. Et hoc ꝓbatur exemplo Aug. qui etiaꝫ cum sorore noluit habitare propter alias mulieres q̃ cũ sorore erant.

i ¶ Legitur. Ar. ꝙ etiã a licitis debemus abstinere si eoꝝ occasione peruenitur ad illicita. arg. di. lxiij. ꝭ. verũ. xj. q. iij. p̃uilegiũ. et xxj. dis. deniqꝫ.

Abstinere a licitis q̃ dicitur occasione q̃ deuenimus.

k ¶ Mea. Et hoc intellige cum tales sunt ꝯsanguinee q̃ sine alijs eẽ nõ pñt. Uł itellige de epo cui nõ lꝫ aliquã habere secũ. C. de epi. ꝛ cle. aut. epo. L.

Epus nullam secũ habeat mulierem.

l ¶ Sorores mee. q: socius socij mei, socij soci9 me9 nõ est. ff. p soc. nã socij. nec vasall9 mei vassalli, vassall9 me9 ẽ: sicut nec libert9 mei liberti, libert9 me9 est. ff. de vb. sig. modestin9. nec frater fr̃is mei, frat̃ me9 est. ff. de ri. nup. gñali. ꝭ. iter p̃uignos.

Socij mei socius est meus socius.

deus, mentiri enim deo ꝛc̃. de conse. dist. ij. panem.

f ¶ Pollutos. q̃tum ad sacerdotes. xlix. di. ca. vlti.

g ¶ Volumus. ¶ Qđ dicitur in istis. c. videt̃ corrigi extra de cohabi. cleri. ꝛ mu. capi. j. Uel intellige illud quando persone sunt suspecte, vel secum habent suspectas. Sed vsqꝫ ad quem gradum licet clericis cum consanguineis habitare? Dici potest ꝙ vsqꝫ ad secundum in linea transuersali. ꝭ. e. cum omnibus. sed in ascendente vel descendẽte vsqꝫ ad. vij. vel hodie vsqꝫ ad quintum: quia cum his naturale fedus nihil seui criminis. ꝛc. vt extra de coha. cle. a nobis. et. C. de epi. et cle. eum qui. etiã si ille persone iuuenes sint. Ultra scđm vero distingue an suspecte sunt, q: iuuenes sunt: an nõ, q: sunt senes: et tunc põt. in primo casu non, sic etiam distingue

In oibus. ¶ Casus. In octaua synodo fuit constitutum vt cleric9 cũ talib9 personis ꝛ in tali loco ꝛ tẽpore cum mulieribus loquatur vt omnis suspicio remoueatur. Nam si clericus vult ire ad domũ alicuius femine, melius vadat cum alio q̃ solus: ne si ceciderit, non sit qui subleuet eum.

m ¶ Ut certus. i. ille ad cuius spectat officiũ. xviij. questio. ij. in decima.

Presumptio sit.

n ¶ Loco. In hoc ca. habes presumi contra aliquem et pro aliquo ratione numeri, loci, temporis: rõne etiã persone ꝛ cause. xxiij. q. viij. occidit. et. xxix. distin. sciendum. et. xviij. q. ij. definimus.

Ratione numeri, loci, tpis, et psone.

o ¶ Duos. Ar. ꝙ meli9 est esse duos simul q̃ vnum: vt p̃one.

viij.q.j.illud.xij.qō.ij.nobis. Argu.contra.ff.de admini. tuto.l.iij.§.quod in tutoribus.ff.de exerci.ac.ne in plures.ꝛ adam qũ ſolus fuit,non peccauit: vt de peni.di.ij. quando adam. Arg.contra.xxj.q.ij.ſicut.vij.q.j.in apibus. Solu.horũ brocardorum eſt vt referas te ad id de quo agit. licet em̃ binarius reprobetur.xxxij.qōe.j.nuptie.nõ tamẽ quo ad omnem ſignificationẽ.xxviij.q.j.ſepe.i.non quo ad omnẽ locuʒ in quo ponit.et ſolue per cap.ſepe. infamis eſt qui tenet mulieres cuſtodientes balneatorũ veſtes: vt.ff.de his qui not.infa.athletas.

Archidiaconũ.¶ Caſus. Januarius epſ bis prohibuerat archidiacono ſuo ne cum mulieribus habitaret. Sed ipſe propter hoc non dimittebat. precepit ergo Grego. vt eum tertio admoneat: et ſi contẽnit, eum ab officio dponat.

Cum omnib⁹. ¶ Caſ⁹. Statuitur in hoc capi. ꝙ clerici non habitent cum mulieribus niſi ſint ſibi cõiũcte in primo gradu vel ſcḋo conſanguinitatis: vt mater, auia, ſoror, et amita. Itẽ cuʒ ancillis et pediſſeqs que cũ eis erãt anteꝗ̃ ordinarentur. Item cuʒ nuribus et vxoribus ſeruorum ſuorum.

a ¶ Ex familia. Quis em̃ ferret cõiuges a viris, vel patres a filijs ſeparari? C.communia vtriuſqȝ iudic. poſſeſſionum.arg. ad hoc.xj.q.iij.qm̃ multos.dura eniʒ eſſet talis ſeparatio.ff.d fũdo iſtru.qſitũ.§.ſaltuariũ.

b ¶ Etiaʒ anteꝗ̃ ordinarent. Idem ſi poſt.ſed ideo dicit,qꝛ forte non haberet neceſſe tot pſonas recipere iaʒ ordinatus vt filius duceret vxorem in domũ patris clerici:ſed ſi prius ante ordinationem patris iam eam habebat in domo, non debet eam eijcere.

Perſonarum cõiũcta rum ſeparatio dura ẽ.

tuti⁹ res gerit. ve em̃ vni: qꝛ ſi ceciderit nõ eſt qui erigat eũ.

Item ex concil.carthaginenſi.iij. ¶ De eodem.

Cum oĩb⁹ oĩno clericis extranee femine nõ cohabitẽt: ſʒ ſole matres,auie et matertere,amite,ſorores, filie fratrum aut ſororꝝ,ꝛ q̃cũqȝ ex familia[a] domeſtica neceſſitate etiã anteꝗ̃[b] ordinarẽtur iã cũ eis habitabãt: vel ſi filij eorũ iã ordinatis parentib⁹ vxores acceperũt: aut ſuis nõ habẽtib⁹ i domo q̃s ducãt,aliũde ducere neceſſitas fuerit.

Itẽ ex ↄci.laodicẽ. De eodẽ.

Non opʒ miniſtros altaris vel clericos quoſlibet,aut ſe cõtinẽtes,et oĩno[c] chriſtianũ,cũ mulierib⁹ lauacra hr̃e cõia: hec eſt em̃ apud gentiles prima reprehenſio.

Itẽ Grego.ianuario epiſcopo carolitano. ¶ De eodem.

Archidiaconũ tuuʒ (vt audio) habitare cũ mulieribus ꝓhibuiſti: ꝛ nunc vſqȝ i ea ꝓhibitiõe deſpiceris: q̇ niſi⁹ iuſſioni tue paruerit,eũ ſacro ordĩe volum⁹ eẽ priuatũ[e].

Item ex concilio toletano.

¶ Venũdent ab epõ q̃ appetunt cõſortia clericoꝝ illicita.

Quidã clerici legitimum nõ habẽtes cõiugiũ: extraneaꝝ mulieꝝ[f], vl̓ ancillaꝝ ſuarũ (q̃ interdicta ſunt) cõſortia appetũt. Ideo q̃cunqȝ clericis taliter ↄiũcte ſũt,ab epõ auferant,ꝛ venũdent[g]: illis ꝑ tp̄e relegatis ad pniam, quos ſua libidine infecerunt.

Unde Syrici⁹ papa Imerio epiſcopo,cap.xij.

¶ Non habitent mulieres cũ clericis, niſi quas neceſſitudo excuſat.

Feminas nõ alias ĩ domo clericorũ eſſe patimur niſi eas tm̃ q̃s propter ſolas neceſſitudinum cauſas habitare cũ eis ſynodus[h] nicena ꝑmiſit.

Itẽ ex cõcil.aphri.iiij.

¶ Niſi maiorũ iuſſione ad feminarum domicilia clerici nõ accedant.

Clerici vel cõtinentes[i] ad viduas vel virgĩes (niſi ex iuſſu vel permiſſu epõrũ aut preſbyterorũ) nõ accedant: ꝛ hoc non ſoli faciãt,ſed cum clericis,vel cũ quibus epiſcopus aut preſbyter iuſſerit. nec epiſcopi ipſi aut preſbyteri ſoli habeãt acceſſum ad huiuſmodi feminas: ſed vbi aut clerici preſentes ſunt,aut graues aliqui[k] chriſtiani.

Itẽ ex cõci.carthaginẽſi.iiij.

¶ Epiſcopi ꝓuideat ne occaſione tp̄aliũ,clericoꝝ familiaritatibus virgines ſocientur.

Ad reatũ epi ꝑtinet,vel preſbyteri q̇ parochie preeſt,ſi ſuſtẽtãde vite[l] preſentis cauſa adoleſcẽtiores vidue vel ſanctimoniales clericoruʒ familiaritatibus ſubijciãtur.

Item ex eodem.

d ¶ Qui niſi. vt xxiij. queſt. iij. de illicita.

e ¶ Priuatum. poſt trinã cõmonitionem: † vt extra de coha.cle.et mu. ſi quiſpiam.

† Et dicũt quidã ꝙ ñ ẽ canonlate ſententie, ſed ferẽde: vt ptʒ i decret.hic alleg.ſi q̇ſpiã. Archi.

Quidã.¶ Caſus. Quidã clerici cum non haberent vxores, appetebãt extranearũ mulieꝝ vel ſuarum ancillarũ conſortia. Quare toletañ.concilium ſtatuit vt epſ vendat tales mulieres,clericis pro tp̄e ad penitẽtiã relegatis.

f ¶ Mulieꝝ.i.ancillarum.

g ¶ Et venũdentur. Et hoc ſi filios habuerint. ſi autẽ filios nõ habuerit clauduntur in monaſterio: vt diſtin. xxxiiij. fraternitatis.ne filij pereant propter eoꝝ abſentiã. Itẽ hic ſubaudi qñ cõtrahũt cuʒ eis tanꝗ̃ cũ vxoribus: alias nõ cõcedo ꝙ venũdari debeant,vel in ſeruitutẽ redigi ꝑpter ſimplicem fornicationẽ: arg.xv.q.vlti.ca.vlti. vt notaui.xxxij.diſ.eos. et xxxiiij.diſtinc. fraternitatis.

Mulierũ cum clericis ↄhẽtiũ punitio.

h ¶ Feminas. Synod⁹ nicena. que eſt.ʒ. ea.in omnibus.

‡ ad h⁹ facit qḋ nota.in autent. de her. ꝛ fal.§.ſi nõ ab ſũt. vbi dicit ꝙ talis aſſertio hʒ i ſe i plicitaʒ affirmatiuam. Archi.

Nam Turpius eijcitur q̃ȝ nõ admittitur hoſpes.extra de iureiur.quemadmodum.

Non oportet. ¶ Caſus. Prohibetur hic ne aliquis clericus vel continens nec etiam aliquis chriſtianus cõmunia lauacra cum mulieribus habeat: qꝛ etiam gentiles hoc maxime reprehendunt.

Balnee mlr̃ pic uloſe ſunt.

c ¶ Et oĩno. Uñ ſi vir accedit ad balneũ extranee mulieris,priuatur donatione ꝑpter nuptias,ꝛ mulier dote ſi cũ viro alio habuit balneũ. C.de repu.l.vlti.immo etiã

i ¶ Clerici.¶ Cõtinẽtes. Ut ſunt cõuerſi ꝛ deuoti.

k ¶ Aliq̃. hoc nõ põt itelligi niſi de laicis ꝑpt literã pcedentẽ. Sʒ qḋ ſi duo clerici dicũt me ↄmiſiſſe fornicationẽ cũ aliqua tali die: duo laici dicũt me fuiſſe ſecum tota die in alio loco? dico preponendos laicos: ‡ qꝛ ſtant pro reo.ꝛ ita patet hic ꝙ clericus põt ſe purgare quandoqȝ cum laicis: vt.xviij.q.ij.in decima.vt ibi dixi.

l ¶ Ad reatum. ¶ Uite.cogunt em̃ quandoqȝ ſanctimoniales ꝑpter defectũ rerum operas aliquas

facere clericis vel alijs: et per talem familiaritatem et propter rerum defectum coguntur aliqua turpia facere. Precipitur ergo hic q̄ ſi alique ſint pauperes, ep̄us eis prouideat. et hoc faciat de quarta pauperū. Si obijcias. j. de conſe. diſt. v. nunq̄. vbi nunq̄ p̄mittitur: immo iubet ne ſint ocioſe: ſed faciant calathos vel ſimilia: illud intellige q̄ eccleſie poſſunt facere operas, non extraneo. liiij. diſtin. ſi ſeruus. in fi.

Sanctimonialib⁹ pauperib⁹ dz p̄uidere ep̄s. Moniales ocioſe eē nō debēt.

a Vidue. Infra. lxxxvij diſt. ca. j.

b Generaliter. ¶ Hec diſtin. diuiditur in tres partes: in quarū prima dicit̄ q̄ ep̄s debz p̄uidere pauperibus ſm̄ poſſe ſuū: ſcz illis qui laborare nō poſſunt. Secunda ibi: P̄poſuiſti. Tertia ibi: q̄ autē. Jo. de fan.

ij. ps.

¶ Caſus. Hic intitulatur diſt. lxxxij. in qua oſtendit q̄ clerici in ſacris ordinibus cōſtituti, nec ſuis vxoribus nec alienis mulieribus debent commiſceri carnaliter et qualiter ſint puniēdi qui poſt promiſſam cōtinentiā fornicantur, vel de facto contrahunt, in qua dicitur q̄ puniantur ſacerdotes et diaconi q̄ non ſeruauerūt ſententiā Syricij de caſtitate. Jo. de fan.

¶ Caſus. In archiepiſcopatu Tholoſano ſacerdotes et leuite incontinenter viuebant: quod manifeſtabant filij ab eis generati. Quod cum vidiſſet Exuperius archiepiſcopus Tholoſanus, queſiuit ab Innocētio quid eſſet de eis faciendum. Sed anteq̄ reſpondeat, dicit ſuper hoc conſtitutionē factā a Syricio q̄ tales precipiebat ab omī honore eccl'iaſtico remoueri. Deinde oſtendit q̄ ſacerdotes et leuite debent viuere continēter, ita etiam vt cum vxoribus carnaliter nō commiſceant. Et hoc probat vno exemplo: ſcz ſacerdotū et leuitarū veteris teſtamēti, qui in hebdomada ſua viuebant cōtinenter ita etiam vt cum vxoribus non cōmiſcerentur carnaliter: nec diſcedebant a templo: quib⁹ propter ſobolis ſucceſſionē vxoris vſus fuerat relaxatus. Multo magis ſacerdotes debēt abſtinere: cum quotidie ſacrificent, et poſſint eligi de qualibet natiōe. Et vna authoritate Pauli apoſtoli. Poſtea docet q̄ illi clerici qui in ſacris ordinibus contraxerunt, vel ſuis vxoribus ſe iunxerunt: ſi poſſunt probare conſtitutionem Syricij non perueniſſe ad eos, in ſuis ordinibus remaneant: ſed ad altiores non aſcendant: decetero tñ abſtineant. qui aūt contra Syricij conſtitutionem ſcienter contraxerint de facto, vel ſe proprijs vxoribus miſcuerint, deponantur.

Vidue[a] que ſtipēdio eccleſie ſuſtētant̄: tā aſſidue in dei opere eſſe debēt, vt meritis et orationibus ſuis eccleſiam adiuuent.

¶ Diſtinctio. lxxxij.

Generaliter[b] etiā pauperibus ⁊ his qui ſuis[c] manib⁹ laborare non poſſunt[d]: ep̄s neceſſaria p̄uideat. Unde in aurelianeñ. cōcilio legit̄. ¶ De eodem.

Epiſcopus pauperibus[e] vel infirmis q̄ debilitate faciente ſuis manibus laborare nō poſſunt: victū ⁊ veſtimentū (inquātum ſibi poſſibile fuerit) largiatur.

Item Innocētius[f] exuperio tholoſano archiepiſcopo.

¶ Qui voluptatē officio prepoſuerit, modis omnibus ſubmoueatur.

Propoſuiſti q̄d de his obſeruari debeat quos in diaconij[g] miniſterio aut in officio preſbyterij poſitos incontinentes eſſe aut fuiſſe generati filij[h] prodiderunt. De his etiam manifeſta eſt diuinarū legum diſciplina, et beate recordationis Syricij epiſcopi monita euidentia cōmearunt vt incōtinentes in officijs poſiti talib⁹, omni honore eccleſiaſtico priuarentur: nec admittantur ad tale miniſteriū q̄d ſola[i] incontinentia oportet impleri. Eſt enim vet⁹ admodū ſacre legis authoritas iā inde[k] ab initio cuſtodita, q̄ in templo[l] anno vicis[m] ſue habitare p̄cepti ſunt ſacerdotes: vt ſeruiētes ſacris oblationibus, puros ⁊ ab omni labe purgatos ſibi vendicent diuina miniſteria: neq̄ eos ad ſacra officia fas ſit admitti qui exercēt etiā cum vxore[n] carnale conſortium: q2 ſcriptum eſt[o]: Sancti eſtote[p]: quoniam ego ſanctus

De hoc le. ⁊ no. ō cō ſe. di. ij. cias hō.

Affirmatiua in nega tiuā reſoluit.

Cōc. irr. in. l. nō dz. ff de do. ⁊ in. l. naz cnā. ff. de inof. teſta.

vel ſuis vxoribus cōmiſcētur: ⁊ que penitentia iniungatur preſbytero fornicandi. Et ſpectat hoc ad ca. apoſtolice regule, oportet ep̄m eſſe ſine crimine. vel ad hoc, oportet epiſcopum eſſe monogamū. In principio tamen ponit de hoſpitalitate.

b ¶ Generaliter. Hic depingitur. lxxxij. diſt. in qua tractat adhuc magiſter de continentia miniſtrorū: et addit q̄ ſi quis miniſtrorū fornicationem committit, ⁊ agat penitentiam, ex diſpēſatione poteſt remanere in ordinib⁹: vt. j. e. ca. vlti. Et referuntur hec duo que dicūtur in hac diſ. ad id, op3 ep̄m eſſe ſine crimine: ⁊ ad id, op3 ep̄m eſſe monogamum. tamen premittit in cap. j. qualiter epiſcopi pauperibus ⁊ infirmis debeant prouidere.

c ¶ Qui ſuis. Pauper enim qui laborare pōt, ſi ſe immiſcet eleemoſyne imperatoris, redigitur in ſeruitutē. C. de mendi. va. l. j. lib. xj.

d ¶ Nō poſſunt. Ei qui pōt laborare, nō debet eccleſia prouidere. integritas eñi ⁊ robur mēbrorū in cōferenda eleemoſyna eſt attendenda. C. de mēdi. val. l. j. lib. xj. q̄a robuſti de cibo ſecuri ſine labore, frequenter iuſtitiā negligūt: vt. v. q. v. nō ois. ⁊ dicit glo. ſup Mat. iuſtius feceris ſi iniuſte petentē correxeris, q̄ ſi ei dederis.

Eccl'ia potētibus laborare nō dz p̄uidere.

e ¶ Epiſcopus pauperibus. j. diſt. lxxxvij. c. j. et. ij.

f ¶ Innocentius. Qui fuit tertius a Syricio.

¶ Propoſuiſti. ¶ Hec eſt ſecunda pars hui⁹ diſtinc.

g ¶ Diaconij. Ideo nō dicit de ſubdiaconis, q2 nō erat tunc ſacer ordo: nō tñ poterāt ↄhere. xxxij. diſt. ſi qui.

h ¶ Filij. Filius eñ eſt argumentū ambulans ſup terram de incontinentia patris. xxviij. diſt. priuſq̄.

i ¶ Quod ſola. Id eſt a ſolis continentibus: vt. lxxxiiij. diſt. cum in preterito.

k ¶ Jam inde. Id eſt de hoc articulo.

l ¶ Q̄z in tēplo. Sufficit ergo ſcholari ad hoc vt ſtipēdiū conſequat̄, q̄ ſua vice ſeruiat eccleſie. ſ. cū ibi eſt.

m ¶ Vicis. Id eſt ſeptimane. al'as eſt dies pro anno: vt xxxiij. q. ij. hoc ipſum.

n ¶ Cum vxore. Multo ergo fortius ſi cum alia.

o ¶ Scriptum eſt. Sufficit ergo ita ſcriptum eſſe, licet ſit durum: arg. xix. diſtin. in memoriam. ff. qui et a quib. li. ma. l. proſperit.

p ¶ Eſtote. Arg. contra. xxxj. diſtin. nicena. nam caſtitas eſt cum propria coniuge.

Filius ambulās ſup terrā teſtat̄ patris icōtinētiā.

Idē ꝫ ſpec. ti. de co q̄ mit. l poſſ. ṽ. porro. ⁊ bar. i l. mulier. §. p ponebatur. ff. ad turpil.